

परीक्षा केन्द्राध्यक्ष की मोहर
Seal of Superintendent of Examination Centre
C.G. SET - 2018
Paper - II
Sanskrit

वीक्षक के हस्ताक्षर
(Signature of Invigilator).....
वीक्षक के नाम
(Name of Invigilator).....

परीक्षार्थी द्वारा बॉल-प्वाइंट पेन से भरा जाए
To be filled in by Candidate by Ball-Point pen only

उत्तर-शीट का क्रमांक
Sl. No. of Answer-Sheet

अनुक्रमांक
Roll No.

घोषणा : मैंने नीचे दिये गये निर्देश अच्छी तरह पढ़कर समझ लिए हैं।
Declaration : I have read and understood the instructions given below.

अभ्यर्थी के हस्ताक्षर
(Signature of Candidate).....
अभ्यर्थी का नाम
(Name of Candidate).....

Paper : **II** Subject : **SANSKRIT**

Time : 2 Hours

Maximum Marks : **200**

इस प्रश्न-पुस्तिका में पृष्ठों की संख्या
Number of Pages in this Question Booklet } **16**

इस प्रश्न-पुस्तिका में प्रश्नों की संख्या
Number of Questions in this Question Booklet } **100**

INSTRUCTION TO CANDIDATES

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

1. Immediately after getting the Booklet read instructions carefully, mentioned on the front and back page of the Question Booklet and do not open the seal given on the right hand side, unless asked by the invigilator. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet. As soon as you are instructed to open the booklet in the first 5 minutes you should compulsorily tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately within 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.
2. Write your Roll No., Answer-Sheet No., in the specified places given above and put your signature.
3. Make all entries in the OMR Answer-Sheet as per the given instructions, otherwise Answer-Sheet will not be evaluated.
4. For each question in the Question Booklet choose only one correct/most appropriate answer, out of four options given and darken the circle provided against that option in the OMR Answer-Sheet, bearing the same serial number of the question. Darken the circle with **Black or Blue ball-point pen only**.
5. Darken the circle of chosen option fully, otherwise answers will not be evaluated.

1. प्रश्न-पुस्तिका मिलते ही मुख पृष्ठ एवं अंतिम पृष्ठ में दिए गए निर्देशों को अच्छी तरह पढ़ लें। दाहिनी ओर लगी सील को वीक्षक के कहने से पूर्व न खोलें। स्टीकर सील के बगैर प्रश्न पुस्तिका या खुले हुये प्रश्न पुस्तिका को स्वीकार न करें। प्रश्न पुस्तिका को खोलने के लिए जैसा ही कहा जायेगा प्रथम 5 मिनट में अनिवार्यतः मुख पृष्ठ पर अंकित पृष्ठों की संख्या एवं प्रश्नों की संख्या को पुस्तिका में पृष्ठों की संख्या एवं प्रश्नों की संख्या से मिलान कर लें। पृष्ठों/प्रश्नों का छूटना या पुनः मुद्रित हो जाना या क्रम में नहीं रहना या अन्य किसी विरोधाभास के कारण प्राप्त त्रुटिपूर्ण प्रश्न पुस्तिका को इन्हीं 5 मिनट के अंदर बदलवा लें। इसके पश्चात न ही प्रश्न पुस्तिका बदला जा सकता है और न ही कोई अतिरिक्त समय दिया जायेगा।
2. ऊपर दिए हुए निर्धारित स्थानों में अपना अनुक्रमांक, उत्तर-पुस्तिका का क्रमांक लिखें तथा अपने हस्ताक्षर करें।
3. ओ.एम.आर. उत्तर-शीट में समस्त प्रविष्टियां दिये गये निर्देशानुसार करें अन्यथा उत्तर-शीट का मूल्यांकन नहीं किया जाएगा।
4. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर हेतु प्रश्न-पुस्तिका में प्रश्न के नीचे दिए गए चार विकल्पों में से सही/सबसे उपयुक्त केवल एक ही विकल्प का चयन कर ओ.एम.आर. उत्तर-शीट में उसी विकल्प वाले गोले को, जो उस प्रश्न के सरल क्रमांक से सम्बंधित हो, काले या नीले बॉल-प्वाइंट पेन से भरें।
5. सही उत्तर वाले गोले को अच्छी तरह से भरें, अन्यथा उत्तरों का मूल्यांकन नहीं होगा।

Example : (A) (B) (C) (D) If (B) is correct answer.

उदाहरण : (A) (B) (C) (D) यदि (B) उत्तर सही है।

6. There are 100 objective type questions in this Booklet. All questions are compulsory and carry 2 marks each.
7. Do not write anything anywhere in the Question Booklet or on the Answer-Sheet except making entries in the specified places. Rough work is to be done in the space provided in this booklet.
8. When the examination is over, original OMR Answer Sheet is to be handed over to the invigilator before leaving the examination hall, while the Question Booklet and carbon copy of the Answer-Sheet can be retained by the candidate.
9. There is no negative marks for incorrect answer.
10. Use of any calculator/log table/mobile phone is prohibited.

6. प्रश्न-पुस्तिका में 100 वस्तुनिष्ठ प्रश्न दिए गए हैं। प्रत्येक प्रश्न के लिए 2 अंक निर्धारित हैं। सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
7. प्रश्न-पुस्तिका तथा उत्तर-शीट में निर्दिष्ट स्थानों पर प्रविष्टियां भरने के अतिरिक्त कहीं भी कुछ न लिखें। रफ कार्य, इस पुस्तिका में उपलब्ध स्थान पर करें।
8. परीक्षा समाप्ति के उपरान्त तथा कक्ष छोड़ने के पूर्व मूल ओ.एम.आर. उत्तर-शीट वीक्षक को सौंपा जाए। प्रश्न-पुस्तिका एवं उत्तर-शीट की कार्बन कॉपी परीक्षार्थी अपने साथ ले जा सकते हैं।
9. ऋणात्मक मूल्यांकन नहीं किया जावेगा।
10. किसी भी तरह के कैलकुलेटर/लॉग टेबल/मोबाइल फोन का प्रयोग वर्जित है।

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

संस्कृत - II

1. ऋग्वेदे कः देवः सर्वाधिकसूक्तैः संस्तुतः ?
 - (A) अग्निः
 - (B) विष्णुः
 - (C) इन्द्रः
 - (D) वरुणः
2. 'कविक्रतुः' कस्य देवस्य कृते प्रयुक्तः ?
 - (A) अग्नेः
 - (B) वायोः
 - (C) वरुणस्य
 - (D) इन्द्रस्य
3. भारतीयपरम्परानुसारं वेदस्य रचनाकालः कः ?
 - (A) अनादिः
 - (B) ख्रीष्टपूर्व-द्वादशशताब्दी
 - (C) ख्रीष्टपूर्व-पञ्चदशशताब्दी
 - (D) ख्रीष्टपूर्व-दशमशताब्दी
4. 'दशनयी' इति नाम्ना का संहिता ज्ञायते ?
 - (A) ऋक्
 - (B) यजुः
 - (C) साम
 - (D) अथर्व
5. को वेदाङ्गः 'शब्दप्रक्रियया' सम्बन्धितः ?
 - (A) शिक्षा
 - (B) कल्पः
 - (C) व्याकरणम्
 - (D) निरुक्तम्
6. मैत्रायणीसंहिता कस्य वेदस्य ?
 - (A) ऋग्वेदस्य
 - (B) यजुर्वेदस्य
 - (C) सामवेदस्य
 - (D) अथर्ववेदस्य
7. उपनिषत्सु किं प्रतिपादितम् ?
 - (A) विज्ञानकाण्डम्
 - (B) कर्मकाण्डम्
 - (C) वास्तुकाण्डम्
 - (D) ज्ञानकाण्डम्
8. कस्य स्थानस्य देवः इन्द्रः ?
 - (A) द्युस्थानस्य
 - (B) अन्तरिक्षस्थानस्य
 - (C) पृथिवीस्थानस्य
 - (D) स्वःस्थानस्य

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

9. ऋग्वेदः अष्टकक्रममनुसृत्य कति अष्टकेषु विभक्तः ?
- (A) पञ्च
(B) दश
(C) सप्त
(D) अष्ट
10. निरुक्ते यास्कप्रतिपादितानि पदजातानि कति ?
- (A) चत्वारि
(B) अष्ट
(C) दश
(D) सप्त
11. सांख्यकारिकायाः प्रणेता कः ?
- (A) कपिलमुनिः
(B) ईश्वरकृष्णः
(C) कर्दमऋषिः
(D) सदानन्दः
12. सांख्यदर्शने कति प्रमाणानि स्वीकृतानि ?
- (A) त्रीणि
(B) चत्वारि
(C) पञ्च
(D) षट्
13. वेदान्तस्य अनुबन्धचतुष्टयस्य किं स्वरूपम् ?
- (A) अज्ञानम्, माया, ब्रह्म, अधिकारिन्
(B) विषयः, प्रयोजनम्, सम्बन्धः, अधिकारिन्
(C) प्रकृतिः, पुरुषः, प्रधानम्, अधिकारिन्
(D) परमाणुः, माया, विद्या, अधिकारिन्
14. विवर्तवादः कस्य दर्शनस्य सिद्धान्तः ?
- (A) अद्वैतवेदान्तस्य
(B) न्यायस्य
(C) योगस्य
(D) मीमांसादर्शनस्य
15. तर्कसंग्रहानुसारं प्रमाणानि सन्ति:
- (A) प्रत्यक्षम्, परोक्षम्, इन्द्रियजन्यम्, शाब्दः ।
(B) अनुमानम्, शाब्दः, उपमानम्, ज्ञानम् ।
(C) प्रत्यक्षम्, अनुमानम्, उपमानम्, शाब्दः ।
(D) प्रत्यक्षम्, अनुमानम्, तर्कम्, उपमानम् ।
16. सांख्यदर्शनमनुसृत्य 'अव्यक्तम्' किम् ?
- (A) प्रकृतिः
(B) सूक्ष्मशरीरम्
(C) पुरुषः
(D) पञ्चमहाभूतानि
17. सांख्यमते वायोः प्रादुर्भावः कस्मात् ?
- (A) शब्दतन्मात्रात्
(B) गन्धतन्मात्रात्
(C) स्पर्शतन्मात्रात्
(D) रसतन्मात्रात्
18. त्रिवृत्करणं केषां भूतानां प्रतिपादितम् ?
- (A) पृथिवी-जल-तेजसाम्
(B) आकाश-वायु-तेजसाम्
(C) जल-तेज-वायूनाम्
(D) पृथिवी-जल-वायूनाम्

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

19. अनुमानं कति विधम्?

- (A) पञ्चविधम्
- (B) षड्विधम्
- (C) त्रिविधम्
- (D) विभागरहितम्

20. तर्कसंग्रहकारेण प्रतिपादितं दर्शनमस्ति :

- (A) चार्वाकदर्शनम्
- (B) सांख्यदर्शनम्
- (C) न्यायदर्शनम्
- (D) वशेषिकदर्शनम्

21. अपवर्गे का विभक्तिः युज्यते?

- (A) प्रथमा
- (B) द्वितीया
- (C) तृतीया
- (D) चतुर्थी

22. 'भवती' इति पदे कः प्रत्ययः?

- (A) डीप्
- (B) डीष्
- (C) ति
- (D) डीन्

23. 'उप + इन्द्रः = उपेन्द्रः' इत्यत्र कः विधिः?

- (A) पररूपम्
- (B) पूर्वरूपम्
- (C) वृद्धिः
- (D) गुणः

24. प्रायेणोभयपदार्थप्रधानः -

- (A) द्वन्द्वसमासः
- (B) अव्ययीभावसमासः
- (C) बहुव्रीहिसमासः
- (D) तत्पुरुषसमासः

25. अनुक्ते कर्मणि का विभक्तिः भवति?

- (A) द्वितीया
- (B) तृतीया
- (C) प्रथमा
- (D) चतुर्थी

26. निम्नाङ्कितेषु उचितं क्रमं योजयत -

(a) घनश्यामः	(i) तत्पुरुषः
(b) प्राचार्यः	(ii) कर्मधारयः
(c) लम्बोदरः	(iii) द्वन्द्वः
(d) पाणिपादम्	(iv) बहुव्रीहिः

कूट :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (i)	(ii)	(iii)	(iv)
(B) (ii)	(i)	(iv)	(iii)
(C) (ii)	(i)	(iii)	(iv)
(D) (iii)	(iv)	(ii)	(i)

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

27. "आदरानादरयोः सदसती" इति सूत्रेण कस्याः संज्ञायाः विधानं भवति ?
- (A) गतिसंज्ञायाः
(B) अपृक्तसंज्ञायाः
(C) प्रातिपदिकसंज्ञायाः
(D) घिसंज्ञायाः
28. 'मातुःस्मरणम्' अत्र षष्ठी केन सूत्रेण ?
- (A) विभाषोपसर्गे
(B) अधीगर्थदयेशां कर्मणि
(C) कर्तृकर्मणोः कृति
(D) षष्ठीशेषे
29. एकारस्य उच्चारणस्थानं किम् ?
- (A) कण्ठोष्ठ्यम्
(B) कण्ठतालुः
(C) दन्तोष्ठ्यम्
(D) दन्त्यः
30. ग्रासमते 'दधामि' इत्यस्य मूलरूपं - आसीत् -
- (A) दधामि
(B) धधामि
(C) धयामि
(D) ददामि
31. साहित्यदर्पणानुसारं लक्षणायाः प्रभेदाः -
- (A) 16
(B) 27
(C) 36
(D) 80
32. नाट्यशास्त्रदृष्ट्या रत्नावल्याः नायकः उदयनः-अस्ति -
- (A) धीरप्रशान्तः
(B) धीरललितः
(C) धीरोद्धतः
(D) धीरोदात्तः
33. अवन्तिसुन्दरी-राजवाहनयोः विवाहः कस्मिन् ग्रन्थे प्राप्यते ?
- (A) हर्षचरिते
(B) मुद्राराक्षसे
(C) दशकुमारचरिते
(D) मृच्छकटिके
34. "रीतिस्तु संघटनाविशेषः" कस्येयमुक्तिः ?
- (A) विश्वनाथस्य
(B) मम्मटस्य
(C) वामनस्य
(D) कुन्तकस्य

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

35. कः युगमः सत्यमस्ति ?
- (A) वीररसः - क्रोधः
(B) रौद्ररसः - उत्साहः
(C) वीभत्सरसः - जुगुप्सा
(D) अद्भुद्रसः - शोकः
36. कस्य रसस्य चत्वारः प्रभेदाः सन्ति ?
- (A) वीरस्य
(B) हास्यस्य
(C) शृंगारस्य
(D) करुणस्य
37. मेघदूते यक्षस्य कथा कस्मिन् पुराणे-उपलभ्यते ?
- (A) पद्मपुराणे
(B) ब्रह्मवैवर्तपुराणे
(C) शिवपुराणे
(D) अग्निपुराणे
38. 'दिलीपस्य गो-सेवा' रघुवंशस्य कस्मिन् सर्गे वर्णिता ?
- (A) द्वितीयसर्गे
(B) चतुर्थसर्गे
(C) तृतीयसर्गे
(D) पञ्चमसर्गे
39. लघुत्रय्यां नास्ति -
- (A) रघुवंशम्
(B) किरातार्जुनीयम्
(C) मेघदूतम्
(D) कुमारसम्भवम्
40. गद्यकविषु पदलालित्याय प्रसिद्धः कविः ?
- (A) बाणः
(B) आनन्दवर्धनः
(C) दण्डी
(D) अम्बिकादत्तः
41. "आनीदवातं स्वधया तदेकम्" - इति कस्मिन् सूक्ते उक्तम् ?
- (A) इन्द्रसूक्ते
(B) पुरुषसूक्ते
(C) नासदीयसूक्ते
(D) वाक्सूक्ते
42. "चरैवेति चरैवेति चरन्वै मधु विन्दति" इति वाक्ये कुत्रास्ति ?
- (A) शुनःशेषोपाख्याने
(B) वाङ्मनसोः संवादे
(C) पञ्चमहायज्ञप्रसङ्गे
(D) दर्शपूर्णमासयागप्रसङ्गे

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

43. “अग्निमीळे पुरोहितं, यज्ञस्य देवमृत्विजम्।
होतारं रत्नधातमम्॥”
अस्मिन् मन्त्रे अग्नेः विशेषणवाचकानि पदानि कति?
(A) सप्त
(B) षट्
(C) चत्वारि
(D) पञ्च
44. नासदीयसूक्तस्य ऋषिः ?
(A) विश्वामित्रः
(B) परमेष्ठीप्रजापतिः
(C) भारद्वाजः
(D) प्रस्कण्वः
45. ब्राह्मणग्रन्थानां प्रतिपाद्यविषयः कतिधा विभज्यते ?
(A) त्रिधा
(B) चतुर्धा
(C) द्विधा
(D) पञ्चधा
46. प्रातिशाख्यानि कस्य वेदाङ्गस्य प्राचीनप्रतिनिधिरूपाणि ?
(A) शिक्षावेदाङ्गस्य
(B) कल्पस्य
(C) व्याकरणस्य
(D) छन्दसः
47. ज्ञानकर्मोपासनानां समन्वयः कुत्र समुपलभ्यते ?
(A) केनोपनिषदि
(B) ईशोपनिषदि
(C) कठोपनिषदि
(D) तैत्तिरीयोपनिषदि
48. अनुष्टुप्छन्दसि कति वर्णाः भवन्ति ?
(A) 24
(B) 28
(C) 32
(D) 36
49. “आचिनोत्यर्थान् आचिनोति बुद्धिम्” इति कस्य निर्वचनम् ?
(A) वीरः
(B) आदित्यः
(C) उदकः
(D) आचार्यः
50. ‘वा’ इति निपातो वर्तते -
(A) समुच्चयार्थं
(B) निषेधार्थं
(C) उपमार्थं
(D) अन्यार्थं

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

51. महाभाष्यानुसारं शब्दस्य का परिभाषा ?

- (A) श्रूयते इति शब्दः ।
- (B) येनोच्चारितेन पदार्थाः ज्ञायन्ते स शब्दः ।
- (C) भावप्रधानः शब्दः ।
- (D) येनोच्चारितेन सास्नालाङ्गूलककुदखुरविषाणिनां सम्प्रत्ययो भवति स शब्दः ।

52. महाभाष्ये व्याकरणस्य परिभाषा भवति -

- (A) व्याक्रियन्ते शब्दाः इति व्याकरणम् ।
- (B) लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम् ।
- (C) शब्दानुशासनं व्याकरणम् ।
- (D) निर्वचनज्ञानं व्याकरणम् ।

53. यास्काभिimate 'त्व' इति किम् ?

- (A) निपातः
- (B) सर्वनाम
- (C) अर्धनाम
- (D) उपसर्गः

54. "येनोच्चारितेन सास्ना-लाङ्गूल-ककुद-खुर विषाणिनां सम्प्रत्ययः" इति कस्य लक्षणम् ?

- (A) द्रव्यस्य
- (B) जातेः
- (C) गुणस्य
- (D) शब्दस्य

55. "अनर्थकाहि मन्त्राः" इति कस्याभिमतम् ?

- (A) यास्कस्य
- (B) शाकरायनस्य
- (C) कौत्सस्य
- (D) गार्ग्यस्य

56. संहितायां विकृतपदपाठेषु कति प्रकाराः प्राप्यन्ते ?

- (A) सप्त
- (B) अष्ट
- (C) दश
- (D) द्वादश

57. मन्त्रेषु-अनुदात्तस्वरष्य अङ्कनं भवति ?

- (A) मध्ये
- (B) उपरिष्ठात्
- (C) वामतः
- (D) अधः

58. 'पर्वतोवह्निमान्' इह वाक्यं किमस्ति ?

- (A) हेतुः
- (B) उदाहरणः
- (C) प्रतिज्ञा
- (D) निगमनः

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

59. शरीरस्य विप्रकृष्टसंयोगहेतुः -
 (A) अपक्षेपणम्
 (B) गमनम्
 (C) उत्क्षेपणम्
 (D) प्रसारणम्
60. "पुरुषप्रवृत्यनुकूलो भावयितुर्व्यापार विशेषः" का?
 (A) भावना
 (B) शाब्दीभावना
 (C) आर्थीभावना
 (D) शब्दार्थी भावना
61. वेदान्तसारे साधनचतुष्टयस्य किं स्वरूपमस्ति?
 (A) नित्यानित्यवस्तुविवेकः इद्यमुत्रार्थफलभोगविरागः, शमादिषट्कसम्पत्तिः, मुमुक्षुत्वम्।
 (B) प्रत्याहारः, मुमुक्षुत्वम् अधीतवेदार्थ, नित्यकर्माणि,
 (C) इद्यमुत्रार्थफलभोगविरागः, ब्रह्मनिष्ठसाधकः, मुमुक्षुत्वम्, तिनिक्षा।
 (D) वेदान्तवाक्येषु श्रद्धा, मोक्षेच्छा, जीवन्मुक्तः, अज्ञानम्।
62. समीचीनं क्रमं चिनुत,
 (a) सांख्यकारिका (i) कपिलमुनिः
 (b) वेदान्तसारः (ii) लौगाक्षिभास्करः
 (c) अर्थसंग्रह (iii) ईश्वरकृष्णः
 (d) सांख्यदर्शनस्य मूलप्रवक्ता (iv) सदानन्द
- कूटः
 (a) (b) (c) (d)
 (A) (iv) (iii) (i) (ii)
 (B) (iii) (iv) (ii) (i)
 (C) (iii) (iv) (i) (ii)
 (D) (i) (ii) (iii) (iv)
63. अर्थसंग्रह-अनुसारं कस्य विधेः गणना न भवति?
 (A) प्रयोगविधेः
 (B) उत्पत्तिविधेः
 (C) विनियोगविधेः
 (D) आकारविधेः
64. अर्थसंग्रहानुसारेण _____ धर्मोऽस्ति।
 (A) आचारो परमो
 (B) यागादिरेव
 (C) वेदपठनम्
 (D) सन्ध्या-वन्दनादीनि
65. अधोलिखितेषु एकं असत्यम् -
 (A) मूलप्रकृतिः विकृतिः
 (B) महयाद्याः प्रकृतिविकृतयः
 (C) षोडशकः विकारः न प्रकृतिः
 (D) पुरुषः न प्रकृतिः न विकृतिः
66. शम्बूकवृत्तान्तं रामायणस्य कस्मिन् काण्डे अस्ति?
 (A) उत्तरकाण्डे
 (B) युद्धकाण्डे
 (C) सुन्दरकाण्डे
 (D) अरण्यकाण्डे
67. वृक्षायुर्वेदविषये श्लोकाः कस्मिन् पुराणे सन्ति?
 (A) अग्निपुराणे
 (B) मत्स्यपुराणे
 (C) भागवतपुराणे
 (D) विष्णुपुराणे

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

68. नलोपाख्यानं कुत्र प्राण्यते ?
 (A) आदिपर्वणि
 (B) सभापर्वणि
 (C) वनपर्वणि
 (D) उद्योगपर्वणि
69. पुराणस्य पञ्चलक्षणेषु _____ नास्ति ।
 (A) सर्गः
 (B) मन्वन्तरम्
 (C) कल्पः
 (D) प्रतिसर्गः
70. पुराणं कस्मात् पुरा नवं भवति इति निर्वचनमस्ति ?
 (A) दयानन्दस्य
 (B) यास्कस्य
 (C) व्यासस्य
 (D) सायणस्य
71. अर्थशास्त्रे-अमात्यनियुक्तिः कुत्र वर्तते ?
 (A) विनयाधिकरणे
 (B) कण्टकशोधने
 (C) धर्मस्थानीये
 (D) अध्यक्षप्रचारे
72. अर्थशास्त्रानुसारं गूढपुरुषः न-अस्ति -
 (A) कापटिकः
 (B) प्रगल्भः
 (C) उदास्थितः
 (D) गृहपतिकः
73. अर्थशास्त्रे कारुकरक्षणं प्रकरणमेकमस्ति, तत्र कारुकशब्दस्यार्थः _____ अस्ति ।
 (A) थृत्यः
 (B) सैनिकः
 (C) शिल्पकारः
 (D) प्रजा
74. अर्थशास्त्रानुसारं विद्या नास्ति -
 (A) आन्वीक्षिकी
 (B) त्रयी
 (C) वार्ता
 (D) नीतिः
75. आन्वीक्षिकी नाम -
 (A) त्रयी विद्या
 (B) तर्कविद्या
 (C) वार्ताः
 (D) दण्डनीति
76. अभिधामूलाव्यञ्जना लक्षणामूलाव्यञ्जना च कस्य भेदः अस्ति ?
 (A) शाब्दीव्यञ्जना
 (B) आर्थीव्यञ्जना
 (C) वक्तृवैशिष्ट्येन व्यञ्जना
 (D) काकुवैशिष्ट्येन व्यञ्जना

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

77. साधर्म्येण वैधर्म्येण वा सामान्यं विशेषणं यत् समर्थ्यते विशेषो वा सामान्येन सः _____ ।
 (A) अर्थान्तरन्यासः
 (B) निदर्शना
 (C) अपह्णुतिः
 (D) समासोक्तिः
78. “विहायशान्तिं नृपधाम तत्पुनः प्रसीद सन्धेहि वधाय विद्विषाम् ।
 व्रजन्ति शत्रूनवधूय निःस्पृहाः शमेन सिद्धिं मुनयो न भूभृतः ॥”
 किरातार्जुनीयस्य इमं श्लोकं कः ? कं प्रत्युवाच ?
 (A) वनेचरः युधिष्ठिरं प्रति
 (B) युधिष्ठिरः वनेचरं प्रति
 (C) द्रौपदी युधिष्ठिरं प्रति
 (D) द्रौपदी वनेचरं प्रति
79. दधानमम्भोरूहकेसरद्युतीर्जटाः शरच्चन्द्रमरीचिरोचिदम् ।
 विपाकपिङ्गास्तुहिनस्थलीरूहो धराधरेन्द्रं व्रततीततीरिव ॥
 अस्मिन् श्लोके अधोलिखितेष्वेकस्य वर्णनं नास्ति ?
 (A) शिशुपालस्य
 (B) हिमाचलस्य
 (C) नारदस्य
 (D) लतानाम्
80. आचार्यविश्वनाथकविराजः लक्षणायाः कति भेदान् स्वीकरोति ?
 (A) 20
 (B) 07
 (C) 18
 (D) 80
81. भरतमुनेः नाट्यशास्त्रे कति अध्यायाः सन्ति ?
 (A) 24
 (B) 32
 (C) 36
 (D) 40
82. “कामी स्वतां पश्यति” कस्येयमुक्तिः ?
 (A) माधव्यस्य
 (B) विश्वामित्रस्य
 (C) दुष्यन्तस्य
 (D) शार्ङ्गरवस्य
83. न खलु धीमतां कश्चिद् विषयः _____ ।
 (A) धर्मः
 (B) कर्म
 (C) नाम
 (D) जन्तुः
84. क्रमेण योजयत -
 (A) बिन्दुः, पताका, प्रकरी, कार्यम्, बीजम् ।
 (B) बीजम्, बिन्दुः, पताका, प्रकरी, कार्यम् ।
 (C) पताका, प्रकरी, कार्यम्, बिन्दुः, बीजम् ।
 (D) बिन्दुः, प्रकरी, बीजम्, पताका, कार्यम् ।
85. ‘समीपस्थपात्रेभ्यः मुखं परावृत्य-अन्यपात्रं प्रति रहस्यकथनम्’ किं भवति ?
 (A) स्वगतम्
 (B) प्रकाशम्
 (C) जनान्तिकम्
 (D) अपवारितम्

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

86. तर्कभाषायां कति संख्यकाः प्रमेयाः सन्ति ?

- (A) द्वादश
- (B) अष्टादश
- (C) चतुर्दश
- (D) पञ्चदश

87. तर्कसंग्रहस्य 'दीपिका' इति टीकायाः कः प्रणेता ?

- (A) अन्नंभट्टः
- (B) केशवमिश्रः
- (C) वाचस्पतिमिश्रः
- (D) प्रभाकरभट्टः

88. समीचीनम् उत्तरं चिनुत :

- (a) रक्तसंज्ञः (i) व्यञ्जनसन्निपातः
- (b) ईदूदेद्विवचनम् (ii) समानाक्षराण्यादितः
- (c) संयोगस्तु (iii) अनुनासिकः
- (d) अष्टौ (iv) प्रगृह्यम्

कूट :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (iv)	(ii)	(iii)	(i)
(B) (iii)	(iv)	(i)	(ii)
(C) (i)	(ii)	(iii)	(iv)
(D) (iii)	(ii)	(iv)	(i)

89. मानवव्यवहारसाधारण कारणं _____ लक्षणमस्ति ।

- (A) संयोगस्य
- (B) संख्यायाः
- (C) परिमाणस्य
- (D) विभागस्य

90. अधोलिखितेषु किं कथनमसत्यमस्ति -

- (A) कार्यानियतपूर्ववृत्तिः कारणम् ।
- (B) यथार्थानुभवः प्रमा ।
- (C) यत्समवेतं कार्यमुत्पद्यते तदसमवायिकारणम् ।
- (D) हेत्वाभासस्य पञ्च भेदाः भवन्ति ।

91. 'धृतव्रत' विशेषणेन विशिष्टः कः ?

- (A) रुद्रः
- (B) वरुणः
- (C) इन्द्रः
- (D) अग्निः

92. जेम्सप्रिंसेपमहोदयः कस्याः लिपेः - उद्घाटने सफलतां प्राप्तवान् ?

- (A) खरोष्ठीलिपेः
- (B) ब्राह्मीलिपेः
- (C) नेवारीलिपेः
- (D) शारदालिपेः

93. अधस्तनेषु कानि सन्ध्यक्षराणि ?

- (A) ए, ओ, ऊ, आ
- (B) ए, ओ, ऐ, औ
- (C) आ, ई, ऊ, ऋ
- (D) ए, ऐ, ओ, आ

94. हाथीगुम्फाभिलेखः केन सम्बद्धोऽस्ति ?

- (A) अशोकेन
- (B) समुद्रगुप्तेन
- (C) कनिष्केन
- (D) खारवलेन

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

95. विवृतं कियन्मात्रिकम् -

- (A) एकमात्रिकम्
- (B) द्विमात्रिकम्
- (C) त्रिमात्रिकम्
- (D) पञ्चमात्रिकम्

96. वाक्यपदीये भाषायाः कति स्तराणि सन्ति ?

- (A) त्रीणि
- (B) चत्वारि
- (C) द्वे
- (D) पञ्च

97. भर्तृहरिमते-अनादिनिधनमक्षरं जगत्कारणं नित्यं किं तत्त्वम् ?

- (A) शब्दतत्त्वम्
- (B) अर्थतत्त्वम्
- (C) वाक्यतत्त्वम्
- (D) शब्दार्थतत्त्वम्

98. अदृष्टे दर्शनोत्कण्ठा दृष्टे विच्छेद भीरूता ।

ना दृष्टेन न दृष्टेन भवता लभ्यते सुखम् ॥
कस्य उदाहरणम् ?

- (A) अस्फुटगुणीभूतव्यङ्ग्यस्य
- (B) व्यङ्ग्यस्य
- (C) तुल्यप्राधान्यगुणीभूतव्यङ्ग्यस्य
- (D) छन्दसः

99. समीचीनं क्रमं योजयत -

(a) शङ्कराचार्यः	(i) द्वैतवादः
(b) रामानुजाचार्यः	(ii) अद्वैतवादः
(c) मध्वाचार्यः	(iii) देहात्मवादः
(d) चार्वाकः	(iv) विशिष्टाद्वैतवादः

कूट :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (ii)	(iv)	(i)	(iii)
(B) (iv)	(ii)	(iii)	(i)
(C) (ii)	(iii)	(i)	(iv)
(D) (i)	(ii)	(iii)	(iv)

100. हर्षस्य बाँसखेडा ताम्रपत्राभिलेखस्य समयः कः ?

- (A) 628 ई.
- (B) 554 ई.
- (C) 445-67 ई.
- (D) 447 ई.

- o O o -

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

SPACE FOR ROUGH WORK / रफ कार्य के लिये जगह

उत्तर अंकित करने का समय : 2 घंटे
Time for marking answers : 2 Hours

अधिकतम अंक : 200
Maximum Marks : 200

नोट :

1. इस प्रश्न-पुस्तिका में 100 प्रश्न हैं - प्रत्येक प्रश्न 2 अंक का है। सभी प्रश्न हल करना अनिवार्य है।
2. प्रश्नों के उत्तर, दी गई OMR उत्तर-शीट (आंसर-शीट) पर अंकित कीजिए।
3. ऋणात्मक मूल्यांकन नहीं किया जावेगा।
4. किसी भी तरह के कैलकुलेटर या लॉग टेबल एवं मोबाइल फोन का प्रयोग वर्जित है।
5. OMR उत्तर-शीट (आंसर-शीट) का प्रयोग करते समय ऐसी कोई असावधानी न करें/बरतें जिससे यह फट जाये या उसमें मोड़ या सिलवट आदि पड़ जाये जिसके फलस्वरूप वह खराब हो जाये।

Note :

1. This Question Booklet contains 100 questions. Each question carries 2 marks. Answer all questions.
2. Indicate your answers on the OMR Answer-Sheet provided.
3. No negative marking will be done.
4. Use of any type of calculator or log table and mobile phone is prohibited.
5. While using OMR Answer-Sheet care should be taken so that the Answer-Sheet does not get torn or spoiled due to folds and wrinkles.